

Milletvekilleri

endişe içinde

MECLİS BAŞKANLIĞINA
MUSTAFA KEMAL PAŞA'NIN
GETİRİLMESİNDEN KORKTULAR,
TEKLİF REDEDİLDİ

Millet Meclisi'nin yarın toplanarak nihayet başkan ve başkan yardımcılarını seçeceği öğrenilmiştir. Son günlerde milletvekilleri arasında yapılan hususi toplantılarda ve gizli görüşmelerde Mustafa Kemal Paşa'nın başkanlığa getirilmesi ele alınmış fakat Meclis üyelerinden bir kısmının böyle bir seçimden ürkmeleri dolayısıyla bu ihtimâl terkedilmiştir.

Sivas Milletvekili ve Heyeti Temsiliye üyesi Hüseyin Rauf Bey önceki gün Ankara'ya gönderdiği bir telgrafta, yaptığı temastarı anlatmış ve Mustafa Kemal başkanlığını sağlamaya muvaffak olamadığını ve bundan vazgeçtiğini bildirmiştir.

Öğrendiğimize göre milletvekillerinin bir kısmı, Mustafa Kemal Paşa'nın, her ihtimale karşı, İstanbul dışında Anadolu'da Kuvayi Milliye'nin başında kalması lüzumunu ileri sürmüşlerdir. Rauf Bey, de Mustafa Kemal Paşa'nın İstanbul'a gelmemesine taraftar dır. Belirtildiğine göre bu vaziyette ve Mustafa Kemal Paşa'nın da Meclis Başkanlığına seçilmesi halinde, Meclis İstanbul'da, başkan İstanbul dışın da bulunacaktır. Bunu da «gayri tabii bir hâl» addetmişlerdir. Böylece Millet Meclisi'nin hakikatte hariçte imiş gibi bir tesir yapacağı, asıl hakimnin de Heyeti Temsiliye olduğu fikrinin yayılacağı öne sürülmüştür.

Rauf Bey bu telgrafında Mustafa Kemal Paşa'ya, kendi taraftarlarının bile bu sebeplerden müstenkif kalmaları muhtemel olduğunu, böylece vahim bir durum ortaya çıkacağını ve bu sebeple de başkanlığa adaylığı için ısrar etmekten vazgeçtiğini bildirmiştir.

ANKARA

Millet Meclisi'nde, başkanlığa karşı muhalefet gösterildiğine dair Rauf Bey'in telgrafı

na Mustafa Kemal Paşa dün verdiği cevapta: «Başkanlık meselesinde milletvekillerinin beğendiklerini yapmak tabii haklarıdır. Kezalik benim başkanlığımı mevzubahis ederek muvaffak olamamak Kuvayi Milliye'nin zaafını ima edebileceğinden muvaffakiyet temin edilmedikçe hiç tebessüm etmek evlâdır» demekte ne sebeple Meclis Başkanlığına getirilmesini talep etmiş olduğunu da şu şekilde izah etmektedir:

«Benim başkanlığımı gerektiren sebepler, Kuvayi Milliye'nin millet tarafından kabul edildiğini teyit etmek, Meclis dağılırsa başkanlıkla ilgili vazifeleri güvenle yapmak, hayatımızla uyumsuz bir sulh teklifi karşısında millî ayaklanma yapılsa, Millet Meclisi Başkanı olmak milletin maddî ve manevî bütün kuvvetlerini müdafaaya tevcih etmek düşünceleri idi. Sözlerinizden, millî müdafaaya ile ilgili bu sebeplerin bugün İstanbul muhitinde ehemmiyetsiz görüldüğü anlaşılıyor.»

«Halbuki bakanların zorla devrilmeleri, milletvekillerinin tevkifi, Kuvayi Milliye aleyh tarlığı ve saire gibi ahvalden, Meclisin feshi ihtimali ve millî müdafaaya teşebbüs zamanının yakın olduğunu zannediyoruz.»

«Eğer doğru düşünmemek yüzünden müdafaai milliyede bugün ya da gelecekte aksaklıklar belirirse, sorumluluk, yanlışlığı yapanlara düşer. Şahsen benim bu hususta müstağni olduğumu temine hacet yoktur.»

REŞİT PAŞA'NIN
HALKA TAVSİYESİ:
KIPIRDAMAYIN!

Dışişleri bakanı Harbiye bakanlığına yolladığı yazıda «millî menfaatler» icabı kaynaşmakta olan halkın teskin edilmesi gerektiğini bildiriyor

Dışişleri Bakanı Mustafa Reşit Paşa, Fransız Miralayı Norman'ın gezisi dolayısıyla Urfa ve bölgesinin kaynamakta olduğuna dair gelen haberlerden endişeye kapılmış ve önceki gün Harbiye Bakanlığına bir yazı göndererek, «Millî menfaatlerimiz icabı» kıpırdanmaması icap ettiğini, bu yolda askeri birliklere tavsiyelerde bulunulması gerektiğini bildirmiştir.

Dışişleri Bakanı, bu bölgede halkın ayaklanmasını önlemek için gayret sarfetmekte olduğunu bildiren 13 üncü Kolordu Kumandanı'nın Diyarbakir'den yolladığı bir rapora da işaret ederek, aynı şekilde diğer kolordu bölgelerinde de hareket edilmesinin siyaseten lüzumlu olduğunu eklemektedir.

İstanbul'da milletvekillerinin meclis başkanlığına getirmekten ürktükleri Mustafa Kemal paşa

Maraş'ta düşman etrafında
çenber daralmaya başladı

Bir çok noktalarda Fransız ve ermeni birlikleri püskürtüldü, Alman çiftliği ile yetimevi ve Kuyucak mahallesi ele geçirildi

MARAS — Millî müfrezeler şehrin dışın da Antep yolu üzerindeki Kaçıncı mevkiinde Fransız birliğine karşı bir baskın vermiştir. Düşman kuvveti; zayıf vererek ve güçlülük ricat etmiş ve şehrin güneyinde Atazi çiftliği; obası bölgesinde diğer bir Fransız kuvveti; ile birleşerek kurtulabilmiştir.

Kılıç Ali Kumandası'ndaki müfrezelerin, 80 kişilik bir Fransız kuvveti tarafından müdafa edilmeğe olan Alman çiftliğine birkaç koldan baskın yaptığı ve burasını ele geçirdiği de öğrenilmiştir. Fransızların bir kısmı esir edilmiştir.

Ayrıca millî müfrezeler Maraş'ın doğusunda da muvaffakiyetli hareketlerde bulunarak Fransız ve Ermeni birliklerini püskürtmüş ve Alman yetimevini ele geçirmiştir.

Şehrin içindeki mücahitlerin de yaptıkları baskınlarla desteklenen taarruz sonunda, Ermenilerin taştan ve herbiri kale haline getirilmiş evlerinin bulunduğu Kuyucak mahallesi de düşürülmüştür. Eski Osmanlı Mebusu Hırlakyan Agop'un evi; de bu mahallede bulunuyordu. Bütün bu ermeni evlerine ağır makineli tüfekler yerleştirilmiştir.

Fransız işgal kuvvetleri etrafındaki çenber daralmaktadır.

Mustafa Kemal Paşa Maraş hâdiseleri ile ilgili olarak Anadolu ve Rumeli Müdafaai Hukuk Cemiyeti Şubelerine dün aşağıdaki telgrafı göndermiştir:

«Maraş'ta Fransız ve Ermeniler tarafından Müslümanların katliamı insanlığı tedhiş edecek surette devam ediyor. Her tarafta derhal mingtonlar yapılarak İstanbul hükmüne ve ecnebi müessesilerine bu mezalime bir nihayet verilmesi için müracaat olunması ve bilfiil müdafaaya ile meşgul olan felâketzâda Maraşlı dindaşlarımızın yapılan teşebbüsattan doğrudan doğruya haberdar edilmesi ehemmiyetle rica olunur.»

Urfa'da
galeyana

MUTASARRIF : AYAKLANMA BELİRTİLERİ VAR DİYOR

URFA —

Urfa Mutasarrıfı 13 üncü Kolordu'ya dün yolladığı bir telgrafta Fransızların şehirden çekilmemek niyetiyle yerleşmekte olduklarını bildirmiştir.

«Urfa'yı müstemleke idare eder gibi idare etmek istedikleri anlaşıldı. Ayaklanma belirtileri hissedilmektedir. Maraş hâdiseleri; umumî bir galeyana sebep olmuştur» demmiştir.

Reşat Hikmet
dün serbest
bırakıldı

Millet Meclisinin yaptığı ısrarlı teşebbüsler üzerine İstanbul Milletvekili Reşat Bey'i dün sabah Fransızlar serbest bırakmıştır.

İFHAM
KAPANDI

İtilâf Devletleri; sansürü tarafından kapatılan İFHAM gazetesi bu sabah çıkmıyacaktır.

İNGİLİZ AJANI OLAN TÜRK BİR RAPOR DAHA ULAŞTIRDI

Padışah Vahidettin

nelerle meşgul!

Sarayda gizli bir toplantıda Şehzade Abdurrahim, Vahidettin'in Afgan Ordusu ve Hindistan hakkında sabırsızlıkla bilgi beklediğini söyledi.

İngiliz Yüksek Komiser vekili Amiral Vebb'e, adı çok gizli tutulan fakat saraya daha sokulabilen Türk casusundan yeni bir rapor ulaştırılmıştır. Amiral Vebb tarafından birkaç gün önce Londra'ya gönderilen bu raporda Yıldız Sarayında 7 veya 8 ocakta yapılmış olan gizli bir toplantı hakkında bilgi verilmektedir.

Ajanın raporuna göre toplantıya Padışah adına Şehzade Abdurrahim ve Damad İsmail Hakkı Paşa Genel Kurmay Başkanı Cevat Paşa, Milliciler adıyla Kara Vasif ve Bekir Sami beyler katılmışlardır.

Toplantıyı açan Şehzade Abdurrahim efendi, Padışahın bilhassa Hindistan'daki faaliyetlerimiz hakkında sabırsızlıkla bilgi beklediğini söylemiştir. Ayrıca Padışahın, Afgan ordusunun mevcudu ve gücü hakkında da ne gibi bilgi bulunduğunu sorduğunu ilâve etmiştir. Cevat Paşa, kış olması dolayısıyla İr. tibatın zayıflığından bahisle fazla bir malumat bulunmadığını söylemiştir.

Ayrıca Şehzade, Padışahın Hindistan sınırında Mahsud Kabilesi ile Afganlar arasındaki ihtilâfa dair bilgi verilmesini ve aynı zamanda bu iki Müstüman devlet arasında uzlaşma sağlanmasını temin için elden gelen her şeyin yapılmasını da istediğini söylemiştir.

Ajana göre bu toplantıda Şeyh İbni Suud'a gönderilecek olan temsilçilerin nerede buldukları da konuşulmuş ve Padışahın bu konuyla da ilgilendiği belirtilmiştir.

Amiral Vebb, adını gizli tuttuğu bu ajanın raporuna önem vermiş ve sarayda Paris'te faaliyet oluyor diye bunu derhal Londra'ya yollamıştır.

Istanbul ve Türkler hakkında fikirlerini açıklayan Fransız Generali Sarrail Atina'da 1917'de darbe yapıp Venezelos'u iktidara getirdiği sıralarda Fransız elçisi Jonnart ile birlikte

Fransız gazetesinin anketi

İstanbul ve Türkiye

GENERAL SARRAIL: «BOĞAZIÇI SAHİLLERİNDE BİR MİKTAR RUM TÛCCARI OLDUĞU İÇİN TRAKYA'NIN VE İSTANBUL'UN RUMLARA AID OLDUĞUNU KABUL ETMEK ÇOK GÛLÛNÇ BİR İDDİADIR» DİYOR.

PARIS.—

Enformasyon gazetesinin (İstanbul ve Türkiye hakkında yaptığı bir ankete cevap veren, Müttefik Şark Orduları Kumandanlarından Fransız Generali Sarrail şöyle demiştir: «İstanbul ne olacak? Bugün Boğazlarla İstanbul'u Ruslara vermeyi artık kimse düşünmüyor. Yalnız Rumlar henüz eski Bizans İmparatorluğu'nu ihya etmek tasavvurundan daha vazgeçmemişlerdir. Siroz yolu üzerinde gördüğüm şu yazıyı düşündükçe hâlâ tebessüm ederim:

— Zavallı adam, Sofya ile İstanbul'dan çok uzaklarda ölüme kavuştun!»

Her halde şunu da unutmamalı ki, şimdi Rum olan Makedonya'da bile Romanyalı, Musevi, Türk ve hattâ birçok Bulgar vardır. Ve Rumlar nisbeten çok azdır. Boğaziçi sahillerinde asılları Yunanlı bir miktar Rum tüccar olduğu için Trakya'nın ve İstanbul'un Rumlara ait olduğunu kabul etmek çok gülünç bir iddiadır.

— Balkanlarda bizim iki düşmanımız vardı: Bulgarlar, Türkler. Son muahedelerden biri Bulgaristan'a hayat hakkı verdi. Türkiye için Bulgaristan'dan başka türlü muamele görsün? Bütün o havalı tanyanların tasdik ettiği üzere Türkler Balkan Devletleri arasında yegâne sözlerin; tutanlardır. Bu şartlar içinde o halde Türkiye'yi; neden Avrupa'dan dışarıya atmalı. Her halde hiçbir şey bu kesin hâl tarzına hak verilmemektedir.

Bugün bahis konusu olan mesele maalesef çözümlenmek için birçok güçlükleri hâz bulunuyor. Şimdi yapılacak şey meselenin şu formül için-

de halledilip halledilemeyeceğini anlamak keyfiyetidir:

«Türkiye Türklerindir».

İstanbul için tâyin edilecek mukadderat her zaman dirilen şark meselesini ebedi surette kapanmalıdır. Balkan Devletlerinin her birinde harp edebilmek imkânını ortadan kaldırmak bu havalide sulhu devam ettirebilmenin tek şartıdır. Bunun için de o devletlerin silâhlanmasını sınırlamak, onlara silâh, para ve mühimmat vermemek ve hepsine denize çıkmak için mahreçler vermek lâzımdır.

İstanbul'u uluslararası bir hale koymak, ihtimal, Sırlar ile Bulgarlar'a, Yunanlılara, Romanyalılara bu zarurî mahreçleri verecek bir tedbirdir. Ve ağılebi ihtimal çok zandan beri harp ocağı olan bu havalide sukûn tesis edebilir. O halde yalnız İstanbul'u uluslararası bir şekilde koymak yetmez. Bütün etraf yâni 1913'den beri Osmanlı kalan bütün araziye de beynelmilel hâl sokmak icap eder. Bu suretle düşünülürse Selâni'yi de uluslararası bir hâl koymak iyidir. Bunun yapılması sebebi belki güç olmasındandır. Her halde daha bir karara bağlanmayan İstanbul meselesi orada duruyor. Bu fırsatı ise, kaçırmamak icap eder.

Bu, beynelmilel hâl koymak Türklerle yarı bir istiklâl verecek ve acaba o zaman müstemlekelerimizde vesair mahallerdeki birçok Müslüman halkı arasında bu hâdise ayaklanmaları ve galeyanları icap ettirmeyecek mi? Bu takdirde Asya'daki Türk İmparatorluğu'nun temelleri; bir kat daha kuvvetlenmiş olacaktır.

Saraydaki gizli askeri toplantıda padişahın isteklerini nakleden şehzade Abdurrahim Efendi

ERMENİLERİN MİTINGİ

“MAHSURLU” GÖRÜLDÜ

Pazar günü Beyoğlu, Üsküdar, Kadıköy ve Kumkapı kiliselerinde toplanıp Ermeni istiklâlini kutlayacaklar.

ZAM, ZAM.

Telgraf ve mektup ücretleri arttırılmıştır. (1) şubattan itibaren telgrafların beher kelimelerinden iki, adı mektuplardan en az olarak 3 kuruş alınacaktır.

İç ve dış kartlarla taahhüt-lü mektup ücreti de buna göre zamma tâbi tutulacaktır.

KÖMÜR

İtilâf Devletleri temsilcilerinden kurulu bir komisyon, kömür fiyatını yeniden tespit etmiş ve böylece yeni bir artış olmuştur. 1 şubattan itibaren maden ağızlarında ve bir marttan itibaren İstanbul'da satışta yeni fiyatlar tatbik edilecektir. Bu yeni tarifeye nazaran alım fiyatı en çok 1800, en az 800 kuruş ve satış fiyatı da en çok 3.300 ve en az 2160 kuruş olacaktır.

Ermenistan istiklâlinin tanınması üzerine şehrimizdeki Ermenilerin büyük bir miting hazırlamakta oldukları bildirilmişse de, İtilâf Devletleri polisi İstanbul'da böyle bir Ermeni mitinginin, «Mahzurlu» olacağı düşüncesi ile buna müsaade etmemiştir.

Önümüzdeki pazar günü kutlama törenleri kiliselerde yapılacaktır.

Buna dair haberi Jagadamart gazetesi, «Pazar günü İttimala» başlığı altında şu şekilde vermektedir:

«Önümüzdeki pazar günü umumî içtimalar yapılması hakkında ittifak hâsıl olmuştur. Beyoğlu, Üsküdar, Kadıköy ve Kumkapı'da mitingler aktolunacaktır. Mitinglerin açık yerlerde toplanması câiz görülmüştür.»

KÖPRÜLÜLÜ

HAMDİ BEYE TEŞEKKÜRLER

Mustafa Kemal Paşa dün bir telgraf yollayarak kahramanı tebrik etti

ANKARA

Akbaş baskını üzerine Mustafa Kemal Paşa, Heyeti Temsilîye adına, dün aşağıdaki telgrafı Balıkesir'de 61'nci Tümen Kumandanı Kâzım Bey'e göndermiştir:

«Köprülülü Hamdi Bey'in fedakârane ve cesurane harekette elde eylediği şâyânı gıpta muvaffakiyetten mütehasıl teşekküratımızın mumailikte tebliğine delâlet buyrulmasını rica eder, böylece azim bir muvaffakiyete saik olan zatı biraderlerini tebrike şitap eyleriz.»